20/05/2020

Η Μάχη της Κρήτης

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Με την ονομασία αυτή έμεινε στην ιστορία η αεραποβατική επιχείρηση, που επιχείρησε η Ναζιστική Γερμανία κατά της Κρήτης στις 20 Μαΐου 1941 και η οποία έληξε δώδεκα μέρες μετά, την 1η Ιουνίου, με την κατάληψη της Μεγαλονήσου. Ήταν μία από τις σημαντικότερες μάχες του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου, με πολλές πρωτιές σε επιχειρησιακό επίπεδο.

Η απόφαση για την επίθεση στην Κρήτη ελήφθη από το Χίτλερ στις 25 Απριλίου 1941, λίγες μέρες μετά την παράδοση της ηπειρωτικής Ελλάδας στις δυνάμεις του Άξονα, και έλαβε την κωδική ονομασία «Επιχείρηση Ερμής» («Unternehmen Merkur»). Ήταν αμυντική και όχι επιθετική επιχείρηση, όπως αποδείχθηκε αργότερα. Οι Γερμανοί είχαν ως στόχο να εξασφαλίσουν τα νοτιοανατολικά τους νώτα, ενόψει της Επιχείρησης Μπαρμπαρόσα (Εκστρατεία στη Ρωσία) και να εξορμήσουν στη Βόρεια Αφρική, με εφαλτήριο την Κρήτη, όπως πίστευαν οι Σύμμαχοι.

Τις παραμονές της επίθεσης, οι Σύμμαχοι είχαν τακτικό πλεονέκτημα σε ξηρά και θάλασσα, ενώ οι Γερμανοί στον αέρα. Έτσι, το γερμανικό επιτελείο αποφάσισε να διεξαγάγει την επιχείρηση από αέρος με τη χρησιμοποίηση δυνάμεων αλεξιπτωτιστών σε ευρεία κλίμακα, για πρώτη φορά στην παγκόσμια στρατιωτική ιστορία. Επικεφαλής των γερμανικών δυνάμεων τέθηκε ο πτέραρχος Κουρτ Στούντεντ, 51 ετών, βετεράνος πιλότος του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου. Είχε στη διάθεσή του 1190 αεροπλάνα (πολεμικά και μεταγωγικά) και 29.000 άνδρες (αλεξιπτωτιστές και πεζικάριους), ενώ οι Ιταλοί θα συνεισέφεραν 3.000 στρατιώτες.

Την Κρήτη υπερασπίζονταν όσοι έλληνες στρατιώτες είχαν παραμείνει στο νησί και δυνάμεις της Βρετανικής Κοινοπολιτείας (Βρετανοί, Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί στρατιωτικοί), που είχαν διεκπεραιωθεί από την κατεχόμενη Ελλάδα. Το γενικό πρόσταγμα είχε ο νεοζηλανδός στρατηγός Μπέρναρντ Φράιμπεργκ, 52 ετών, βετεράνος και αυτός του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου. Οι υπερασπιστές της Μεγαλονήσου ανήρχοντο σε περίπου 40.000, αλλά είχαν ανεπαρκή και απαρχαιωμένο οπλισμό, ιδίως οι Έλληνες.

Στην περιοχή των Χανίων είχε εγκατασταθεί ο Βασιλιάς Γεώργιος Β’ και η εξόριστη Ελληνική Κυβέρνηση υπό τον Εμμανουήλ Τσουδερό. Οι Σύμμαχοι γνώριζαν με μεγάλες λεπτομέρειες το γερμανικό σχέδιο επίθεσης, αφού είχαν κατορθώσει για πρώτη φορά να σπάσουν του γερμανικό κώδικα επικοινωνιών («Επιχείρηση Αίνιγμα»). Όμως, το πλεονέκτημα αυτό δεν το εκμεταλλεύτηκαν, εξαιτίας των διαφωνιών του Φράιμπεργκ με τους ανωτέρους του στο Λονδίνο. Οι Αμερικανοί δεν είχαν εισέλθει ακόμη στον Πόλεμο.

Η γερμανική επίθεση εκδηλώθηκε στις 8 το πρωί της 20ης Μαΐου 1941, με τη ρίψη αλεξιπτωτιστών σε δύο μέτωπα: στο αεροδρόμιο του Μάλεμε και στην ευρύτερη περιοχή των Χανίων. Τα πρώτα κύματα των αλεξιπτωτιστών ήταν εύκολη λεία για τους Νεοζηλανδούς και τους Έλληνες που υπεράσπιζαν το Μάλεμε. Στις μάχες έλαβε μέρος και μεγάλος αριθμός αμάχων με ό,τι όπλο είχε στη διάθεσή του, από μαχαίρια ως όπλα από την εποχή της Κρητικής Επανάστασης.

Η συμμετοχή χιλιάδων αμάχων στις επιχειρήσεις ήταν ένας παράγων που δεν είχαν υπολογίσει οι γερμανοί σχεδιαστές της επιχείρησης. Πίστευαν ότι οι Κρητικοί, γνωστοί για τα αντιμοναρχικά τους αισθήματα, θα υποδέχονταν τους Γερμανούς ως ελευθερωτές. Μία ακόμη λανθασμένη εκτίμηση της γερμανικής αντικατασκοπείας υπό τον ναύαρχο Βίλχελμ φον Κανάρις ήταν ο αριθμός των μαχητών στην Κρήτη, τους οποίους υπολόγιζαν σε μόνο 5.000 άνδρες.
Στις 4 το απόγευμα της 20ης Μαΐου ένα νέο κύμα αλεξιπτωτιστών έπεσε στο

Ρέθυμνο και μία ώρα αργότερα στο Ηράκλειο. Τώρα, οι μάχες διεξάγονταν σε τέσσερα μέτωπα: Χανιά, Μάλεμε, Ρέθυμνο και Ηράκλειο. Η πρώτη μέρα της Μάχης της Κρήτης έληξε με μεγάλες απώλειες για τους Γερμανούς και αβέβαια έκβαση. Ο διοικητής των γερμανικών δυνάμεων, πτέραρχος Κουρτ Στούτεντ, απογοητευμένος από την εξέλιξη των επιχειρήσεων, σκέφθηκε ακόμη και την αυτοκτονία, αναλογιζόμενος την υπόσχεση που είχε δώσει στον Φύρερ για μια εύκολη νίκη. Το βράδυ της ίδιας μέρας, μετά από μεγάλες περιπέτειες, ο βασιλιάς Γεώργιος Β’ και η εξόριστη ελληνική κυβέρνηση μεταφέρθηκαν με βρετανικό πολεμικό στην Αίγυπτο.

Από τα ξημερώματα της 21ης Μαΐου οι μάχες συνεχίσθηκαν με ιδιαίτερη σφοδρότητα και στα τέσσερα μέτωπα. Οι Γερμανοί επικεντρώθηκαν στην κατάληψη του αεροδρομίου του Μάλεμε, όπως ήταν ο πρωταρχικός τους στόχος και τα κατάφεραν προς το τέλος της ημέρας. Επωφελήθηκαν από την ασυνεννοησία στις τάξεις των Συμμάχων, αλλά υπέστησαν και πάλι μεγάλες απώλειες. Ανάμεσα στους γερμανούς αλεξιπτωτιστές που κατέλαβαν το Μέλεμε ήταν μια μεγάλη προσωπικότητα του αθλητισμού και της πυγμαχίας, ο πρώην παγκόσμιος πρωταθλητής βαρέων βαρών Μαξ Σμέλινγκ, 36 ετών, που έφερε το βαθμό του δεκανέα.

Η κατάληψη του αεροδρομίου ήταν στρατηγικής σημασίας για την εξέλιξη των επιχειρήσεων. Οι Γερμανοί άρχισαν να μεταφέρουν μεγάλες δυνάμεις από την Ελλάδα και με τον σύγχρονο οπλισμό που διέθεταν ήταν θέμα χρόνου η κυριαρχία τους στη Μεγαλόνησο. Στις 28 Μαΐου οι Γερμανοί είχαν απωθήσει τις συμμαχικές δυνάμεις προς τα νότια, καθιστώντας τον αγώνα τους μάταιο. Έτσι, το Λονδίνο αποφάσισε την απόσυρση των δυνάμεων της Κοινοπολιτείας από την Κρήτη και τη μεταφορά τους στην Αίγυπτο. Όσες μονάδες δεν τα κατάφεραν, παραδόθηκαν στους Γερμανούς. Πολλοί Έλληνες μαχητές και μαζί τους 500 Βρετανοί ανέβηκαν στα απρόσιτα βουνά της Κρήτης για να συνεχίσουν τον αγώνα. Την 1η Ιουνίου, με την παράδοση 5.000 μαχητών στα Σφακιά, έπεσε η αυλαία της Μάχης της Κρήτης.

Οι απώλειες για τους Συμμάχους ήταν: 3.500 νεκροί, 1.900 τραυματίες και 17.500 αιχμάλωτοι. Οι Γερμανοί, σύμφωνα με δικά τους στοιχεία, είχαν 3.986 νεκρούς και αγνοούμενους, 2.594 τραυματίες, ενώ έχασαν 370 αεροπλάνα. Σύμφωνα, όμως, με συμμαχικούς υπολογισμούς, οι γερμανικές απώλειες ξεπέρασαν τις 16.000.

Η Μάχη στην Κρήτη ονομάστηκε και «Νεκροταφείο των γερμανών αλεξιπτωτιστών», εξαιτίας των μεγάλων απωλειών τους, γεγονός που ανάγκασε τον Χίτλερ να διατάξει τον τερματισμό κάθε αεραποβατικής επιχείρησης στο μέλλον. Από την πλευρά τους, οι Σύμμαχοι εντυπωσιάστηκαν από τις μεγάλες δυνατότητες των αλεξιπτωτιστών στη μάχη και δημιούργησαν τις δικές τους

αεραποβατικές δυνάμεις.

Πηγή:sansimera.gr